

Průběh řízení ve věci svéprávnosti a opatrovnictví

1. Řízení o svéprávnosti a opatrovnictví zahajuje příslušný soud na podnět nebo návrh fyzické či právnické osoby.
2. Návrh se podává soudu 1. stupně příslušnému dle bydliště osoby, o jejíž způsobilosti se jedná (dále jen posuzované).
3. Pro řízení je posuzované osobě soudem jmenován opatrovník pro řízení. Soud rovněž pro řízení o svéprávnosti jmenuje znalce z oboru zdravotnictví – psychiatrie, aby posoudil její zdravotní stav a ve stanovené lhůtě vypracoval znalecký posudek. Účastníky řízení mohou být i další fyzické či právnické osoby, například státní zastupitelství, nezletilé dítě posuzované osoby či osoby, které mohou být jmenovány opatrovníkem.
4. Po vypracování znaleckého posudku, jeho doručení soudu a účastníkům řízení, nařídí zpravidla soud ústní jednání, při kterém je proveden výslech znalce ve věci zdravotního stavu osoby posuzované. Při tomto jednání je kromě omezení svéprávnosti řešeno i opatrovnictví.
5. Po skončení dokazování a závěrečných návrhů soud rozhodne - vynese rozsudek.
6. Rozsudkem soud rozhodne o svéprávnosti a opatrovnictví.
7. V případě, že soud rozhodne o omezení svéprávnosti fyzické osoby, je konkrétní rozsah omezení svéprávnosti uveden v rozsudku. Soud rovněž rozhodnutím jmenuje osobě omezené ve svéprávnosti opatrovníka.
8. Soud jmenuje opatrovníkem osobu, kterou navrhl opatrovanec. Není-li to možné, jmenuje soud opatrovníkem zpravidla příbuzného nebo jinou osobu opatrovanci blízkou, která osvědčí o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem a schopnost projevit jej i do budoucna. Není-li možné ani to, jmenuje soud opatrovníkem jinou osobu, která splňuje podmínky pro to, aby se stala opatrovníkem, nebo veřejného opatrovníka.
9. Způsobilost být veřejným opatrovníkem má obec, kde má opatrovanec bydliště, anebo právnická osoba zřízená touto obcí k plnění úkolů tohoto druhu; jmenování veřejného opatrovníka není vázáno na jeho souhlas.
10. Po nabytí právní moci rozhodnutí o omezení svéprávnosti započne soudem jmenovaná osoba vykonávat funkci opatrovníka.
11. Doba řízení ve věci omezení svéprávnosti a opatrovnictví do nabytí právní moci rozsudku se v jednotlivých případech liší. Řízení může být pravomocně ukončeno např. do devíti měsíců, ale v některých případech se jedná o dobu podstatně delší, např. dva roky.
12. Jmenovaný opatrovník za osobu omezenou ve svéprávnosti jedná pouze v rozsahu jejího omezení. O výkonu opatrovnictví je opatrovník povinen pravidelně 1x ročně předkládat příslušnému soudu zprávu o výkonu opatrovnictví.

Sociální informace V/2021

Když člověk „ztrácí rozum“

Úřad městské části Praha 4, odbor sociální, zajišťuje podporu a pomoc i osobám omezeným ve svéprávnosti. Konkrétně se o ně starají pracovníci oddělení sociální intervence, které naleznete na adrese Antala Staška 2059/80b, Praha 4, ve druhém podlaží.

Zaměříme se na situace, se kterými se může setkat každý z vás ve svém nejbližším okolí, když máte pocit, že se někdo z vaší rodiny nebo okolí začíná chovat podivně, jako by „ztrácel rozum“, aniž by on sám pojal podezření, že něco není tak, jak má být. Můžete pozorovat, že zapomínají více než obvykle, chovají se jinak - zvyšuje se agresivita, nebo naopak reagují apaticky - mluví „z cesty“ nebo nerozumí sdělovanému, neustále něco hledají, včetně peněz, a začínají mít vážné problémy s hospodařením s nimi a se zajištěním svých potřeb. Nestandardně přistupují i k řešení svých zdravotních problémů, ve vyhodnocenějších případech se může jednat i o zrakové či sluchové halucinace nebo pocity pronásledování a ztracení pojmu o místě a čase. Uvedené situace rozhodně nezahrnují celou škálu projevů, které provázejí duševní poruchy.

Jak se v takovém případě zachovat?

1. Zkuste nabídnout vaši pomoc (ne vždy bude vaše snaha kladně přijata).
2. Pokud znáte příbuzné či známé takového člověka, zkuste je zkontaktovat (rodina může mít informace o ošetřujícím lékaři a může jej kontaktovat).
3. Lze pomoci i tím, že zprostředkujete potřebné sociální služby (např. pečovatelská služba či zdravotní péči - Home care)
4. V případě vyhodnocené situace, již jste svědky (člověk sebe nebo další osoby ohrožuje, je

slyšet křik, pláč hluk...), nebojte se zavolat zdravotnickou záchranou službu a Policii ČR.

5. Pripadá vám, že se člověk svým jednáním jakkoli ohrožuje (zadlužuje se, hrozí mu ztráta bydlení, odmítá lékařskou péči)? V takovém případě je možné obrátit se na příslušný soud s podnětem či návrhem na omezení svéprávnosti. Tento podnět může podat kdokoli (rodina, soused, lékař). Omezení svéprávnosti je nejtvrdším opatřením v oblasti svéprávnosti člověka. K zajištění potřeb a péče lze ve vhodných případech využít instituty mírnější.
6. Pokud si nevíte rady nebo máte pocit, že by váš zásah poškodil dosavadní vztahy, kontaktujte Odbor sociální Úřadu městské části Praha 4.

O otázce omezení svéprávnosti je příslušný rozhodnout pouze soud, přičemž musí vyvinout takové úsilí, aby zjistil názor osoby, o jejíž svéprávnosti rozhoduje, a to způsobem dorozumívání, které je zvoleno osobou samotnou.

Kontakty: Martina Pecháčková, oddělení sociální intervence OSOC, telefon: 261 192 484, e-mail: martina.pechackova@praha4.cz

S ohledem na skutečnost, že výkon opatrovnictví může zahrnovat veškeré oblasti života člověka, jedná se o velmi obsáhlou agendu, která vyžaduje znalosti z mnoha oborů a spolupráci se státními, komerčními i neziskovými subjekty.

Například se jedná o soudy, policii, poskytovatele terénních i bytových sociálních služeb, poskytovatele zdravotních služeb, katastrální úřady, finanční úřady, veřejného ochránce práv, notářské úřady, distributory energií, služeb a další.